

The best advertising medium to reach 250,000 Slovenians in United States. American in spirit, foreign in language only.

Clevelandska Amerika

NEODVIŠEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY, JUNE, 14th, 1916.

Issued three times a week. Official Organ of 85 Slovenian Societies and Organizations.

LETO IX. — VOL. IX.

Ameriška javnost priznava in spoštuje slovensko ime.

ZAVEDNI AMERIŠKI SLOVENCJI V CLEVELANDU SO LAHKO PONOSNI NA SVOJE IME. AMERIŠKA JAVNOST JIH SPOŠTUJE ZATO, KER SO SLOVENCJI A NE AVSTRIJCI.

—Več let smo se borili pri ameriški javnosti, da se zgubi iz naše sredine naslov "Gri-ners", kot nas je nazivala dalj časa ameriška javnost. Ko se je, vršilo leta 1910 splošno ljudsko štetje je bil pritisk našega lista in drugih slovenskih listov tako hudo, da je ameriška vlada sklenila, da ne bo štela prebivalstvo Zjed. držav po državi, odkoder so naseljeni. Takrat se je prvič uradno pisalo ime "Slovenec" v ameriški statistiki, in starejši naši naračniki se bodejo spominjali kako smo se tedaj borili za to stvar. "Popačeno ime "Gri-ners" a še bolj nesramno ime "Avstrijci" je zginilo. Ameriška javnost in vlada nas danes pozna samo po tem, da smo Slovenci, Slovenci kot narod, ne pa "Avstrijci", kar pomeni v ameriški javnosti nekaj zelo zabitega. Kadar poročate kakemu Amerikancu, da ste Avstrijec, se vam pomilovalno nasmeje in premišlja vaše duševno revščino. Kajti če vi trdite, da ste Avstrijec, s tem lastni rod zaničujete in zaničujete, ker vi niste Avstrijci, ampak Slovenci! Največji ameriški list države Ohio "The Cleveland Plain Dealer", ki ima nad 150.000 naročnikov, krasi piše o Slovencih v svoji izdaji 13. junija. Prvi strani je klicana pozornost Amerikancev za posebni članek na 9. strani "Plain Dealerja". Ameriška javnost ima jako prisrčne simpatije do Slovencev, ki vztrajajo pri Slovenski Ligi. Pri vsaki priložnosti, skoro vsak teden prinaša ameriško časopisje manjše ali daljše članke o Slovenski Ligi. Iz tega se vidi, da ameriška javnost z nami simpatizira do skrajnosti, in največje obsoje vredno je pisanje avstro-filških časopisov a la Nesloga, ki hoče še vedno, da so Slovenci "Avstrijci", šo se pravi, najbolj zaničevan narod na svetu. Kako zna ameriška javnost ceniti Slovence, nam je krasen dokaz, ker je bila Slovenka izbrana za splošno ameriško slavnost, ki se vrši v sredo, 14. junija v Luna Parku. Ta dan je posvečen ameriški zastavi po vseh Zjed. državah. Predsednik Wilson, vsi guvernerji vseh držav in vsi župani vseh mest so proglasili ta dan za uraden praznik. Naša Slovenka, Mary Poznik, bo na tej ameriški slavnosti predstavljala znamenito Amerikanko Betsy Rose, ki je prva izdelala prvo ameriško zastavo. To se pravi, da zna ameriška javnost ceniti slovensko zavednost. Proč z Neslogo, ki vas tlačijo pod avstrijski jarem, proč od sužnjosti, bodimo zvesti ameriški državljanji, ljubci svobode in želimo isto svobodo na širn ubogim bratom v zločinski Avstriji!

—Policija je ta teden zaprla pet oseb, ki so prepovedanim potom prodajale opojno pijačo. Med njimi je neka Mrs. Mary Dulange (!) na 1407 E. 39th St. Zapr. j. bil tudi John Kelly, ki je larsko leto kandidiral za councilmana v 9. var-d. Tudi on je prodajal na prepovedan način božjo kapljico.

—V Cleveland ste dospeli dve češki deklici, Miss Betty Bartecsek in Mary Horcicek iz Moravskega. Napram reporterju nekega angleškega časopisa ste se deklici izjavili: V Avstriji nihče ne vrjame av-

strijskim "zmagam". In v Avstriji nihče ne vrjame, kar je Slovenov, da bi sploh mogli Nemci znagati. Sprva so bili ljudje skrajno razburjeni, danes pa so na robu propada in brezbržni. V mestih se silno puntajo ženske, ker ne morejo dobiti hrane ne za sebe ne za otroke. Policija s sabljami maha po takih ženskah, ki zahtevajo hrano. Strašno število narodnih mož je bilo obešenih in postreljenih.

Seja Slovenske Lige danes zvečer.

—Od petka do torka so bili rojeni sledeči slovenski otroci: stariši Istenič na Elton ave. so dobili deklico, stariši Princič na 41. cesti deklico, stariši Mišmaš na White ave. deklica, stariši Milkovič na Finn ave. deklica, stariši Perhaj na St. Clair ave. deklica, stariši Tomažević na 67. cesti deklica, stariši Dolinar na 62. cesti deklico, stariši Giršičman Glass ave. deklico, stariši Likovič na Metta ave. deklico, stariši Gestič na 62. cesti deklico, stariši F. Turk na 61. cesti deklico, stariši Maček na W. 50th St. deklico.

—Stražkujoči asbestni delavci, ki so se dva meseca na strajku, so se v torko pogodili s kompanijami. Dobili bodo 53 centov na uro to leto, in prihodnje leto 57 na uro.

—Promet z "zelenimi karami", ki vozijo med Cleveland, Elyrio, Wooster, Wellington, Lorain, Norwalk in med stotinami drugih malih mest države Ohio, je bil v torko popolnoma ustavljen. V elektrarni v Elyriji, kjer dobivajo kare električno moč, so namreč prenehali z delom električnih stroji, ker je počila glavna plinova cev od The East Ohio Gas Co.

—13 otrok je porodila Mrs. Spear, stanujoča na 6802 Zoster ave. v trinajstih letih odkar je poročena. 7 od teh jih je umrlo tekom prvih mladinskih let, 6 jih je živih in vsi so v sirotišnici. Mož je pravi pijanec in ne da nič za družino, in 13. junija je Mrs. Spear uročila prošnjo za ločitev zakona.

—Policija je dobila v neki hiši na W. 30th St. za \$1500 ukradenega blaga, katerega so hoteli uzmovati pravkar dati na "razprodajo". Medtem ko se je policija približala hiši, so tatovi ušli, gospodinjice v okoliš pa se žaloste, ker niso mogle poceni kupiti blaga na "razprodaji", kajti policija je vse blago s seboj odnesla.

—Ko-operativna bolnišnica, katere člani so zdravniki in ti-sočje Clevelandčanov, se prične v kratkem graditi. Poslopje bo štiri nadstropje visoko. Ta bolnišnica je ustanovljena po načelu: Plačuj, dokler si zdrav, in kadar si bolan, imej zastojno postrežbo. Več Slovencev je članov te družbe.

—M. B. Daly, predsednik East Ohio Gas Co. se je izjavil, da vsi uslužbenci te družbe, ki se vpišejo k vojakom in se vzbajajo tekom šestih tednov, dobijo za ves ta čas polno plačo, ne da bi delali.

Rusi napredujejo z ofenzivo na celi fronti.

Od Pripet reke do rumunske meje se vršijo krvavi spopadi. Razven pri Tarnopolu bežijo Avstrijci na celi fronti. Vsa nemška pomoč je zama. Cernovice in Lvov pred padcem. Italijani so ustavili avstrijsko ofenzivo.

Najnovejša poročila.

Petrograd, 14. junija. Neposredno pred Cernovicami je bila armada avstrijskega generala Pflanzera popolnoma poražena. Padca Cernovic je pričakovati vsak trenutek. Zale Szczyky, najmočnejša utrjena avstrijska postojanka ob reki Dnjester je padla v ruske roke. Število ujetnikov se je pomnožilo na 116.000 mož. Pri Tarnopolu se bje hud boj, ki bo odločil padec Lvova.

Rusi pri Cernovicah.

Petrograd, 13. junija. Ruska armada se je približala ogromni avstrijski trdnjavi Cernovice, glavno mesto Bukovine. Kot poroča rusko uradno poročilo, se nahaja ruska armada le še deset milj od Cernovic, in zunanje utrbe Cernovic so že bombardirane od Rusov. V notranjosti Cernovic je bilo slišati silne razstrelbe. Avstrijci so najbrže uničevali svoje vojaške zaloge, da se jih Rusi ne bi polastili. Poslednjo noč je prišla v Petrograd novica, da so se Rusi polastili Cernovic.

Nadaljne ruske zmage.

Uradno se poroča iz Petrograda, da so Rusi zavzeli mostišče pri Zalesky, in da so ruske armade z uspehom prekoračile reko Dnjester. Avstrijci se sedaj na vseh točkah močno ustavljajo Rusom, toda ves avstrijski napor je zama. Kjerkoli se Avstrijci postavijo v bran Rusom, se morajo umakniti s strašnimi izgubami.

Rusi ujeli 116.000 Avstrijcev.

Od poslednjega ruskega uradnega poročila so Rusi zajeli nadaljnih 8000 Avstrijcev, tako da znaša število avstrijskih ujetnikov na ruski fronti 116.000 mož. Avstrija povdarja, da se nahajajo na ruski fronti edino Mažari in Nemci. Nemci v ofenzivi proti Rusom. Iz Petrograda se poroča, da so začeli Nemci s hudo ofenzivo napram ruski fronti v okoliščini Rige, severo-vzhodno od Pripet močvirja. Namen nemške ofenzive je, da odvrnejo rusko pozornost od fronte v Galiciji in Bukovini. Tako divja silna in krvava bitka na celi 700 milj dolgi fronti. Toda Rusi so tudi te nemške napade odbili z ogromnimi izgubami za Nemce. Na nekaterih točkah so Rusi celo napredovali in vrgli Nemce od Rige.

Rusi gredo proti Karpatom.

Rusi so dosedaj napredovali na celi 250 milj široki fronti v Galiciji, Volhiji in Bukovini. Tekom prvega tedna so Rusi na nekaterih točkah napredovali za 10 milj na dan. Če nadaljujejo s to hitrostjo tekom drugega tedna, tedaj pridejo Rusi v enem tednu na Karpate.

Rusko uradno poročilo.

Vojni ruski urad je izdal sledeče poročilo: V bitki pri Rojtsche (ob reki Styr.) bližnji trdnjave Lutsk, smo ujeli 18 nemških častnikov in 1185 nemških vojakov ter 26 avstrijskih častnikov in 764 Avstrijcev. Južno od reke Ilke Avstrijci z vso močjo bežijo nazaj. Velikanski plen nam pada v roke. Avstrijci puščajo v naglici vse potrebščine za seboj.

Boji v Galiciji.

V Galiciji, v okoliščini Glad-ske in Verobievke, severno od Tarnopola, je sovražnik neprestano napadal ruske vrste. Toda vsi napadi so bili odbiti s silnimi izgubami za Avstrijce in Avstrijci so se morali ponovno umakniti. V teh bojih se je odlikovala posebno ruska artilerija, ki ni prenehala s streljanjem tudi ob najhujših avstrijskih napadih.

Avstrijci ujeli 1500 Rusov.

Iz Dunaja prihaja poročilo, da se je vnel posebno hud boj med Rusi in Avstrijci pri Buszacu. Tu so prišli Avstrijcem na pomoč Nemci. Rusi so se nekoliko umaknili, toda takoj zatem so znova napadli avstrijske vrste. Avstrijci trdijo, da so v tem boju zajeli 1500 Rusov in dve strojni puški.

Boji v predmestju Cernovic.

Posebno hudi boji se vrše v predmestju Cernovic, kjer je slišati hude eksplozije. Avstrijci so spustili v zrak več mostov in važnih železniških križišč. Ruski general Lechitzky je vjel v Bukovini v enem dnevu eno celo avstrijsko divizijo, ki je štela 1100 častnikov in 20.000 mož.

Zavzetje Dubna.

S tem, da so Rusi zavzeli trdnjavo Dubno, so prišli v posest važnega železniškega križišča in močne postojanke. Avstrijci so naredili okoli te trdnjave 19 žičnih ovir najmočnejše vrste, toda ruski topovi so zoporedoma vse žične ovire podrl, nakar je ruska infanterija naskočila.

Proti Lvovu.

Petrograd, 13. junija. Ruske čete nevdržema prodirajo naprej. Armada generala Brusilova se nahaja v neposredni bližini Lvova. Ena tretina vse avstrijske armade, ki je bila postavljena proti Rusom je ujeta, ubita ali ranjena. Avstrijsko vojaštvo je demoralizirano in avstrijske armade bežijo na vseh straneh. 360.000 Avstrijcev je bilo v enem tednu ubitih, ranjenih ali ujetih.

Nemci v nevarnosti.

Rusko napredovanje proti Kovelu, važni železniški postaji, je spravilo v nevarnost ono nemško armado, ki se razprostira južno od Rige. Rusi so se zajedli v avstrijske postojanke v podobni črke "U" in Nemcem sedaj preti zahrbtna nevarnost od Rusov. Ne bo trajalo dolgo, ko se bodejo začele tudi nemške armade umikati, ker sicer jim preti nevarnost, da bodejo zahrbtno od Rusov obkoljene.

Rumunci zopet za Rusi.

Iz Londona in Bukarešte prihajajo novice, da se Rumunci zopet približujejo Rusom. Politčna rumunska vlada ni hotela imeti dosedaj nobenih zvez z Rusijo, toda ko je vide-la ruske uspehe, pa se hoče zopet pridružiti Rusiji, posebno ker se boji med Avstrijci in Rusi vršijo tik rumunske meje.

Grška armada razpuščena.

Atene, 13. maja. Kralj Konstantin je podpisal razglas, da se mora vsa grška armada demobilizirati. Zavezniki so zaprli vsa grška pristanišča v protest, ker so Bulgari zasedli nekaj grških trdnjav. Zavezniki hočejo na vsak način, da se Grška odločno izjavi ali je proti ali za nje.

Avstrija pravi ruske zgube so velike.

Berolin, 13. junija. Avstrijsko poročilo iz Dunaja pravi, da so Avstrijci zmagali v nekaterih manjših bitkah in da so Rusi žrtvovali silne množine svojih ljudi, da so dosegli toliko-liko uspehe.

Hudi boji pri Verdunu.

Pariz, 13. junija. Nemci so ponovili večer napade na celi fronti pri Thiamont farmi. Nemcem se je posrečilo dobiti nekaj strelnih jarkov prve vrste, toda na ostali fronti so bili popolnoma odbiti. Francoski strelni jarki, katere so zasedli Nemci se nahajajo na hribu št. 321. Boji pri Verdunu so se

nenadoma poostri, potem ko je vladal nekaj časa mir, ko so Nemci zavzeli fort Vaux. Nemci so pripeljali svojo artilerijo na mesta, od koder uspešno ob-streljujejo glavne francoske utrbe.

Medalja za Alfonza?

Madrid, 13. junija. Tu se je pričelo gibanje, da se podeli Noblova nagrada za mir za leto 1916 španskemu kralju Alfonzu!!!

Clevelandska Amerika in angleški listi.

"Clevelandska Amerika" je prinesla v pondeljki izdaji z dne 12. junija brzojavko iz Bukarešte, da je avstrijski vojaški guverner v Lvovu zapovedal civilnemu prebivalstvu naj zapusti Lvov, ker se bližajo Rusi. To brzojavko ima priobčeno dobesedno enako clevelandski dnevnik "The Cleveland News" šele v torkovi večerni izdaji. Dokaz, da prinašamo našim čitateljem zanesljive brzojavke hitreje kot clevelandski večerni, angleško pisani listi.

Lahi v ofenzivi.

Rim, 13. junija. Ena avstrijska divizija je včeraj napadla laške postojanke na Monte Leverei, toda Avstrijci so bili vrženi nazaj s težkimi izgubami. Laška ofenziva, kakor trdi laško uradno poročilo, ki se je pričela pred kratkim v dolini Reke Adige, je bila popolnoma uspešna. Avstrijci se umikajo deloma nazaj. Lahy so včeraj ujeli 350 Avstrijcev, en top in tri strojne puške.

Na soški fronti.

Artilerijski boji se nadaljujejo na soški fronti. Laško uradno poročilo trdi, da so Lahy tekom zadnjih dveh dni ujeli 560 Avstrijcev. Avstrijski zrakoplovci so zagnali več bomb nad laško trdnjavo Vicenzo.

Nemške zgube.

Angleška vlada je izdala uradno poročilo o nemških zgubah tekom vsega časa kar vojna traja. Angleško poročilo je sestavljeno na podlagi nemškega uradnega poročila zgub. Od 1. avgusta 1914 pa do 1. junija 1916 so Nemci, kakor sami priznajo, imeli sledeče zgube: Mrtvih: 734.412, ranjenih: 1.851.652, ujetih: 338.522. Skupne nemške zgube znašajo 2.924.586.

Odbit nemški napad.

Pariz, 12. junija. Močan nemški napad na hrib št. 304 je bil od Francozov odbit in so imeli Nemci pri tem napadu precejšnje zgube. Francozi so zajeli 200 Nemcev in 5 topov.

Bavarci in Prusi na bojišču.

"Frankfurter Zeitung" prijavlja iz "Deutsche Wochenschrift für die Niederlande" sledeči dogodek: Pri nekem pruskem koru se nahaja bavarska poljska artilerija. Prusi so si pri Bavarcih izposodili nekaj lopat, Bavarci so rekli: Müsst abgela gieda zruok bringa. — Prusi: Wat meenste? — Bavarci: Umi brings solts es. — Se sedaj se niso razumeli. Na-pослед zakliče eden Bavarcev: Tutz wit retour! In na občo veselost so odgovorili Prusi: A — tout de suite retour, oui, oui! — Tako so se Bavarci in Prusi med seboj sporazumeli — francosko.

Demokratska konvencija bo enoglasno zvolila Wilsona.

V SREDO SE OTVORI DEMOKRATIČNA KONVENCIJA V ST. LOUIS, MO. WILSON JE EDINI KANDIDAT ZA PREDSEDNIŠKO MESTO. THOMAS MARSHALL PODPREDSEDNIŠKI KANDIDAT.

St. Louis, Mo., 12. junija. Woodrow Wilson, sedajni predsednik Zjed. držav, in Thomas Marshall, sedajni podpredsednik, bodejo imenovani narodni konvenciji, ki se otvori v sredo, 14. junija v tem mestu. Predsednik Wilson ima popolno kontrolo nad demokratsko stranko, in voditelji stranke ugodijo vsem željam predsednika.

Nekoliko punga v stranki.

Nekoliko delegatov v demokratski stranki je nameravalo debatirati na konvenciji proti pošiljanju orožja v Evropo, toda demokratski voditelji so to stvar nemudoma ustavili, in nobenega protesta se ne bo slišalo. Glavna podlaga demokratske platforme bo amerikanizem in zopet amerikanizem. Republikanska stranka je mnenja, da ima samo ona v zakonu ameriški patriotizem, in demokratska konvencija hoče pokazati, da je prva, ki se bori za ameriške ideale.

Demokratje hočejo progresiste.

Demokratski voditelji računajo z možnostjo, da pridobijo progresivne glasove, ker je Roosevelt začasnó odklonil kandidaturu na progresivni stranki. Roosevelt je dobil leta 1912 4.300.000 glasov in računa se, da bi letos najmanj pet milijonov ameriških državljanov glasovalo za Roosevelta. Te volivce si trudi demokratska stranka, da jih pridobi. Progresivisti so danes brez voditelja, ker se je Roosevelt absolutno izrazil, da ne sprejme kandidature, razven če republikan-

ski kandidat Hughes direktno napade principe progresivne stranke.

Platforma enaka progresivni.

Demokratje nameravajo narediti tako radikalno platformo, da bo morala ugajati progresivistom kakor so Victor Murdock, Hy. Johnson in William Allen White. Demokratje računajo, da bodejo progresivni voditelji delovali za Wilsona, če se sprejme večina njih platforme.

Hughes v politiki.

New York, 12. junija. Charles Hughes, republikanski kandidat za predsednika, je danes dospel v New York, da se posvetuje z raznimi političnimi voditelji glede predsedniške kampanje. Glavni namen republikancev je pridobiti kolikor mogoče progresivistov, da ne bodejo volili za Wilsona. Opazuje pa se, da je mnogo ameriških voditeljev zapustilo republikansko stranko iz vzroka, ker so Nemci obljubili podporo Hughesu. Vsi oni Amerikanci, ki nečejo nobenega nemškega upliva v ameriški politiki, so nasprotni Hughesu.

Ženski glasovi.

Nad tri milijone žensk je danes v Zjedinih državah, ki so upravičene voliti za predsednika. Ker je republikanska stranka pozabila na ženske glasove, se bo oglasila demokratska stranka in bo zahtevala v svojem programu splošno žensko volilno pravico. S tem namerava pridobiti demokratska stranka skoro tri milijone ženskih glasov.

Meksikanska vlada podpira bandite na ameriški zemlji.

San Antonio, Tex., 12. jun. Ameriški vojaški uradniki v tem mestu so prepričani, da je meksikanski bandit Luis De La Rosa dobil popolno podporo od meksikanske vlade, da še nadalje napada ameriško ozemlje. Detektivni ameriškega državnega oddelka so poslali v Washington dokaze, v katerih se trdi z gotovostjo, da je Carranzova vlada obljubila imuniteto in nekaznivost banditom ki bi se drznili napadati ameriško ozemlje.

Meksikanski vojniki napadajo Amerikance.

V pondeljek zvečer je več meksikanskih banditov napadlo ameriško farmo nekega Coleman v Texasu. Ameriški vojniki so preganjali bandite in tri izmed njih ubili. Vsi trije so bili v uniformi Carranzovih vojakov.

Meksikanci na meji.

Napadi na ameriške farmarje na meji Texasa, New Mexico in Arizona so na dnevnem redu. Meksikanska vlada ne naredi absolutno ničesar, da bi ustavila te napade na ameriško ozemlje. Po vseh mestih v Meksiki, posebno v onih, ki se nahajajo blizu ameriške meje, so se vršile silne demonstracije proti Amerikancem. Meksikanski časopisje očitno hujska proti Ameriki, in celo oni listi, ki se smatrajo za uradna glasila meksikanske vlade.

Več vojaštva v Meksiko.

Washington, 13. junija. Vojni minister Baker je odredil, da odide nadaljnih 1000 topni-

čarjev in 500 inženirjev v Meksiko, da zvečajo število ameriške armade v Meksiki. Skoro vse topništvo na naši zapadni obali je na potu v Meksiko. Vojaški transport Buffalo je dobil povelje, da se oglasi na posameznih postajah Californije in pobere vse vojake ter jih prepelje v Meksiko.

50.000 Amerikancev v Meksiko.

General Pershing ima sedaj 50.000 vojakov pod svojim poveljstvom. Zjedinjene države so danes skoro brez vojaštva. Edino 200 konjenikov je ostalo v Fort Minerva, kateri varujejo Washington in kakih 8000 topničarjev na vzhodni obali. Vse ostalo vojaštvo se nahaja v Meksiki ali pa ob meji.

Spor z Meksiko?

Ameriška vlada pripravlja noto na generala Carranza, v kateri noti bo ameriška vlada kratko in odločno odklonila vse Carranzove zahteve napram Meksiki.

Kje je Villa?

O banditu Villi ni nobenega sledu, in tudi ameriške armade ne prodirajo nadalje v Meksiko ampak se nahajajo na svojih starih mestih. Niti meksikanska niti ameriška vlada ne more povedati, kje se nahaja Villa. Včeraj je došlo v Washington sporočilo, da so ameriške čete jugovzhodno od Parrala zajele 26.000.000 nabojev za puške, ki so bili namenjeni za Villove bandite. To je edino poročilo v dolgih tednih, ki je prišlo od banditov.

CLEVELANDSKA AMERIKA

IZHAJA V PONDELJEK, SREDO IN PETEK.

NAROČNINA:

Za Ameriko - \$2.50 | Za Cleveland po pošti \$3.00
Za Evropo - \$3.50 | Porazna številka - 30

Vsa pisma, dopisi in denar naj se pošilja na: "Clevelandska Amerika",
6119 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, OHIO

EDWARD KALISH, Publisher.

LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25,000 Slovenians in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only.

TELEPHONE CUY PRINCETON 189

Entered as second-class matter January 5th 1909, at the post office at Cleveland,
Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 70. Wed. June, 14th, 1916.

Dr. Niko Zupanič.

K PETNAJSTILETNICI NJEGOVEGA DELOVANJA.

V jeseni leta 1899 stavi je Zupanič v društvu "Slovenija" predlog, naj najstarejši slovenski akademsko društvo proslavi na dostojen način stoletnico Prešernovega rojstva in to na tak način, da bodo sodelovala vsa slovanska akademska društva in da se vdeležijo slavnosti celokupna slovanska kolonija na Dunaju. Po daljši debati se je zaključilo, da se društvo čuti preslabo, da bi moglo kaj takega podvzeti, ali da Zupanič lahko deluje na svojo roko in če vidi, da stvar stoji ugodno, naj pokliče tudi "Slovenijo" k sodelovanju. Tako je tudi bilo. Proslava Prešernove stoletnice na Dunaju v marcu 1900 je bilo nekaj veličastnega za pogledati, in menda ni bilo niti prej niti pozneje tako imenitne slovanske manifestacije kakor ravno tedaj. Sodelovalo je celo češko in poljsko plemstvo, a osemdesetletni grof Ivan Harrach je bil protektor slavnosti. Slava Prešernovega imena se je raznesla po vsem slovanskem svetu in s tem je prišlo tudi ime Slovencev na površino. Če je bila sama proslava, na zunaj bleščeča in impozantna, pa je bila ob njem na znotraj skrivna agitacija in rovarjenje proti Avstriji in nemstvu. Stanovanje filozofa Zupaniča je takrat bilo za šest mesecev spremenjeno v pisarno, kjer so sedeli Srbi, Rusi, Bolgari in Hrvati ter pisali pisma na vse strani širom slovanskega sveta. Vsi ruski in srbski škofi so takrat dobili povabila za slavnost in obenem pismo o stanju Slovencev. Celotno razkraljje Milan in črnogorski knez Nikola sta bila povabljeni. Ovi prvi se je grozno jezil na Slovence, ker so Slovenci držali z anti-Milanovci in je mislil, da se tudi to pot kaj kuha proti njemu.

V začetku XX. stoletja začel je Zupanič s svojim belokrajškim rojakom Fr. Dergancem izdajati na Dunaju revijo "Jug", od koje je izšlo sedem zvezkov. To je bilo drago podjetje in deficit sta poravnala očeta urednikov. Ali dve brazdi na slovanskem polju je "Jug" dobro zaoral, brazdo radikalno narodne politike in brazdo moderne jugoslovanske misli. Sicer ni Zupanič ustanovil nikake stranke in se ni pečal z društvenimi organizacijami, ker se je premalo zadrževal v domovini, ali vstvaril je nove ideje in pokazal je nova pota, po katerih bi imeli hoditi Slovenci in drugi Jugoslovani, ako hočejo biti kedar svobodni in srečni. Posejano seme v srcih gimnazijcev in visokošolcev je kličlo naprej in gibanje, ki ga je začel Zupanič se ni vstavilo, marveč je naraščalo vedno močnejše in močnejše, dokler se ni združilo z viharjem današnje svetovne vojne.

Ko je prenehal "Jug" ni Zupanič prestal s pisanjem kulturno-političnih člankov in esejev, ampak jih je nadaljeval v slovenskih listih in v samostojnih brošurah. Leta 1902 mu je priobčil pesnik Aškerc v "Ljubljanskem Zvonu" članek "Jugoslovanska romantika", koji je eminentne važnosti v kulturni, v umetniški smeri. On je svetoval umetnikom, naj se iznebijo uplivity bolehnih in zmedene "secesije" in naj domače narodne surovine oplemitujejo in obdelujejo v duhu zdrave umetnosti; naj se slovanska umetnost razvija organski in sama iz sebe in ni treba opojnega sadja francoske hiperkulture vcepiti na slovansko steblo. "Če hočemo imeti pravo narodno umetnost, ne smemo imeti v njenem razvoju skokov in prelomov, koje zakrivijo tuji uplivi."

Leta 1903 je Zupanič povodom macedonske vstaje povzdignil glas proti turški tiraniji in ozmerjal Evropo, ker dopušta sramotno vladu Turkov nad Jugoslovani. Zupanič je namreč napisal politično in informativno brošuro "Macedonien und das tuerkische Problem" pod psevdonimom K. Gersin. To je najimenitnejše politično delo izpod pisateljevega peresa, ne morda zaradi znanstva in ne zaradi lepega sloga, ampak zaradi velikanskega utisa, ki ga je naredila brošura v Evropi kakor na Jugoslovane tako tudi na druge narode. To je kar zašumelo v spomladu leta 1903 in čutilo se je nekaj novega v politični atmosferi, in čutila se je soparnost in oblaki so se začeli zbirati polni električne grozeče sile. Isti dan, ko je izšla ta drobna knjižica v zelenem ovoj, valile so se čete jugoslovanskih dijakov pred stanovanje avstrofilskega učenjaka Vatroslava Jagića ter razbijale in vpile: Doli z izdajco! ker je napisal v "Neue Freie Presse" (1. marca 1903) uvodni članek o stari Srbiji in Macedoniji v korist Avstro-Bolgarije, a pri tem prezrl Srbe. Zupaničevo "Macedonija in turški problem" so čitali z velikim zanimanjem, Nemci z jezo a Jugoslovani z veseljem, tako da so skoraj vsi listi prinesli uvodne članke o brošuri. Posebno se je radoval pesnik Aškerc, ki je sam napisal referat za "Ljubljanski Zvon" (1. 1903) ter srbski geograf Jovan Cvijič, ki je prišel osebno na Dunaj častitat mlademu možu, takrat še dijaku. Pisal mu je, da ima dar divinacije in prerokovanja v kulturno političnih vprašanjih. Od tedaj ni do danes prestalo živo zanimanje Srbov za Slovence in obratno Slovencev za Srbe. Ideja jugoslovanske vzajemnosti postala je pravo življenje, kot nikdar poprej. "Macedonija in turški problem" je danes zastarela stvar kakor vsako aktualno delo, ali takrat je zadel v živo in je bila tudi za ruske politike v Macedoniji od neprecenljive vrednosti. Ta knjiga pač zasluži, da si jo Jugoslovani, a zlasti Srbi denejo v zlat okvir in jo čuvajo v muzeju na posebnem mestu.

Osoda je hotela, da slavi dr. Zupanič ravno v Ameriki, daleč od rojstnega kraja petnajstletnico svojega književnega in političnega delovanja, ki ga je začel leta 1901.

Za "Jugoslovanski almanah", ki je imel iziti v Beogradu 1. 1905, je napisal Zupanič esej "Jugoslovanski vprašanj" ali ker se almanah ni vstvaril, ostal je rokopiis nenatinsten do danes in se nahaja pri nekem prijatelju v Beogradu, če ga niso našli Svabi ter si z njim zakurili peč. Izvleček iz tega eseja je objavljen v "Ljubljanskem Zvonu" (1. 1907) pod imenom "Ilija". Istega leta v aprilu je prinesel ljubljanski "Slovenski Narod" dolgi Zupaničev uvodnik "Stara Srbija in Macedonija ter Jugoslovanstvo" z glavno mislijo, da ni vseeno s sloven-

skega stališča, komu naj pripade Macedonija, Srbiji ali Bolgariji, ker nam more biti le močna in urejena Srbija jamstvo za narodni obstanek, dočim bi ostalo Jugoslovanstvo na mrtvi točki, če bi se Bolgarija razširila na zapadu, v Macedoniji. Ob tej priliki je bila dobro okrcana tudi avstrijska politika v Albaniji, kamor je Dunaj pošiljal milijone, a za slovensko univerzo ni imel denarja. Cesar Franc Jožef je podaril mestu Skadru v Albaniji isto svoto kakor nesrečni Ljubljani ob potresu. Ta članek je vznemiril gospodo v ministerstvu zunanjih zadev na Dunaju, da je sklical odesk za propagiranje katoliške ideje posebno sejo, v kateri je bil Zupaničev tožitelj neki macedonski renegat Pekmez (poprej Pekmezović). Stvar je postala tako vroča na Dunaju, da je imelo priti do dvoboja na samokrese izmed Albanca Dr. Pekmezi-ja in Dr. Zupaniča, ali junaki Musa Arbanasa je skril roge in prošil za odpustanje. Tedaj se je razbil albansko-slovenski prijateljski krožek, ki se je navadno shajal v gostilni pri Marschallu. (Nekateri slovenski bedaki so se celo učili albanskega jezika v nadi, da jih Avstrija za nagrado tamo nastavi na visoka mesta — v cesarstvo mbreta kneza Wieda! Pozneje je Zupanič priobčeval manjše politične članke v belgrajski reviji "Slovenski Jug" pod psevdonimom "Carniolanus" Gribljanović itd. V ljubljanskem "Dom in Svetu" (1. 1907) je zagledala beli dan njegova biografska študija "Jovan Cvijič". Tu se je pisatelj zmotil, kar se iče Cvijičevega pomena kot vzgojitelja naroda, Jugoslovana in sploh človeka, ker je preveč idealiziran. Cvijič je pač najimnitnejši slovanski geograf ali je manjši mož, bolj slaboten, malodušen značaj, ki se ni upal nikdar krepko poseči aktivno v borbo. Cvijičeve zasluge za jugoslovansko idejo so vsekako neznatne in ne enake kakor jih je pretrpane prikazal Zupanič.

Pravi triumf za Zupaniča in njegovo delovanje je bil obisk Slovencev namenjen Beogradu v juliju leta 1910, ko so imeli Srbi priliko občudovati slovensko petje in skladnost slovanskega naroda, a Slovenci zopet srbsko gostoljubnost in svobodo. Ti dnevi ostanejo neizbrisni v zgodovini pripravljanja jugoslovanske države. Topovi iz belgrajske trdnjave so pokali Slovencev v pozdrav in polkovne kapele so igrle naše koračnice "Naprej zastava Slave", "Triglav", "Mladi vojaki", a počasna četa defilovala je pod komando, ki se istotako glasi kakor pri sokolih v Ljubljani. Slovenski kmetje, ki so bili tedaj tudi v dvor pozvani in se jim je ponudilo mrzlo južino s čajem niso mogli jesti od ginjenosti ter niso hoteli pokaditi darovanih dvorskih cigaret ampak jih spravili za spomin.

V začetku januarja 1. 1911 se je ponesrečil v Beogradu slovanski avijatek E. Rusjan iz Gorice. Ker je pokazal pri letanju nenavaden pogum in ker je izrekel, ko so ga svarili pred letanjem vsled močnega vetra, slavni stavek: "Če poginem v Srbiji, v svoji domovini poginem", slavilo ga je srbsko časopisje, kot pravega junaka in oficirski zbor mu je priredil kraljevski pogreb na svoje stroške. Dr. Zupaniča je takrat doletela tužna čast, da drži mrtvemu Rusjanu nadgrobni govor v slovenskem jeziku. Ko so častniki iznesli krsto iz katoliške cerkvice, (lastnina avstrijskega poslanstva), je Zupanič, ki je stal uprav pod okni avstrijskega poslanstva, velel naj jo polože pred njim na tla, vzjel je klobuk z glave in govoril v ditiramskem slogu tožno slovo "slovenskemu Ikaru, ki ga je sovražni element vrgel iz višine na tla" in izprepletal med izraze žalosti misli o jugoslovanskem edinstvu in nadi v boljše bodočnost. Ta govor je tiskan v "Slovenskem Jugu" 1. 1911 (8. mesec januar) pod naslovom "Edvardu Rusjanu". Ko je med govorom avstrijski poslanik grof Forgač slonel gori ob oknu svoje sobe in činično poslušal, pale so iz ust govornika tudi krilate besede: "Kakor bo na sodnji dan glas trombe obudil mrtve k življenju, tako bo kmalu moč krvi in jezika poklicala rodove jugoslovanske v silen zbor enega naroda."

Prišla je za Srbijo doba vojsk in krvnih žrtev, ki so se začele v jeseni leta 1912, a se niso končale ni danes. Ko so Srbi premagali Turke v krvavi bitki pri Kumanovem, padla jim je v roke cela stara Srbija do Djakovice, Dibre in Prizrena; oni so izbili celo na morje pri Draču, da bi dobili zaprti in odsečeni od morja oduška na albanski zemlji, ker so vse dolgo jugoslovansko primorje od Trsta do Bara zavzeli Nemci in vladali nad njim pod firmo "Avstrija". Tu je zaropotala Avstrija z orožjem in pretila, češ, kako se morejo Srbi predržniti ter iskati izhod na morje na tuji, na albanski zemlji, ista Avstrija, ki tlačil vže tisoč let nesrečne narode, ista Avstrija se je začela indignirana zalagati za Albance in nekako Albanijo. In še več! Avstrija je dokazovala po Evropi, da k Albaniji spada tudi Prizren, Djakovica, Peč, Kosovo Polje, Tetoco, itd. Torej zibel srbske države in srbske kulture srednjega veka. Tedaj je Zupanič priskočil na pomoč Srbiji in je zavrnil avstrijske laži v knjigi "Alt-Serbien und die albanesische Frage" (Dunaj, 1912). To mu je bil zadnji pomembnejši politični spis pred sedajno svetovno vojno. Sicer je bil po dovršeni vojni z Bulgarijo dober svetovalec podpolkovnika Milana Pribičevića, ki je bil tajnik in duševni voditelj "Narodne Odbrane" v Beogradu in je kot tak predaval in govoril po raznih krajih kraljevine Srbije. Koncem maja, 1. 1914 (na pravoslavne "Duhove") je imel Zupanič lep in pomemben govor pred narodom v Velesu na reki Vardar-u. On je Velešanom častital v imenu Slovencev osvoboditev izpod turškega jarma in zahvaljeval božji previdnosti, ki je privedla narod ob Vardaru po pet sto letih pod iste zastave Srbije, pod katerimi so se borili na Marici (13. sept. 1371) pod kraljem Vukašinom, neposredno pred padom pod Turke. Govornik je pozval pravoslavne duhovnike, muslimanske svečenike "čestite" hodže, hadžije i efendije, naj nemislijo, da je eden bolji od drugega, ker pripada k tej ali oni veri, ker naposled vsi skupaj pošiljamo molitve k enemu in istemu višjemu bitju na višinah, pa zval se on Bog ali Alah. (Povedal je dalje poslušalcem, da je isterski Pazin in hrvatski Varazdin bolj oddaljen od osrčja Srbije nego je to slučaj s slovanskimi Macedonci, pa vendar se i Istrani i Varazdinci poslužujejo istega književnega jezika kakor pravi Šumadinci ter se smatrajo za eden in isti narod. V znamenju bolgarskega jezika, da se nikdar ne bi mogli zjediniti, nego samo v znamenju jugoslovanske toskanščine, to je v znamenju jezika Srbov in Hrvatov. Zato so srečni, da so prišli pod krila belega Srbskega orla, ki jih je rešil sužnjosti. Kakor nista sv. Ciril in Metod, rodoin iz Macedonije, znala za Bolgare, Srbe, Hrvate in Slovence, ampak samo za "Slovane" ali Jugoslovane, tako tudi mi priznavamo samo edinstvo naroda od Triglava do Olimpa. Ta govor so sprejeli makedonski Slovani z velikim navdušenjem, Zupaniču so iskreno častitali mohamedski in pravoslavni duhovniki.

* * *

Dr. Zupanič je v jeseni leta 1905 vložil pismeno prošnjo pri dvorski knjižnici. Ker ni prišla rešitev pismeno, je šel vprašat kaj je na stvari, in odgovor je bilo tolažilo, da naj čaka, ker so mesta zasedena. In ubogi Zupanič, ki je imel več znanja v malem prstu nego mnogi doktorji v glavi, moral je izkusiti bridko razočaranje ter grenko prevaro življenja. Med tem čakanjem je živel, a dobi vseučiliški predavaj na Dunaju a leto je prebil navadno v romantičnem gradu Podbrzeje na Kolpi, eno uro daleč od Gribelj. Tu je hodil na lov kot gost graščaka Petra Raucha v "Veliko bukovje", preučeval nase-

bine Zumberčanov, Marindolcev in Bojančanov, ter zbiral etnografski in zgodovinski material za Belokranjsko. Plod teh študij je objavljen v knjigi "Zumberčani in Marindolci (Belograd 1912)". Na zimo 1. 1907 je Zupanič zapustil Griblje in šel gledat na Dunaj kaj je z njegovo prošnjo, ki še vedno ni bila rešena in tu mu je neki njegov prijatelj zaupljivo razodel tajnost neuspeha pri dvorski knjižnici, rekoč: Prijatelj, govoril sem z nekim "hofratom", ki je rekel, da ti ne dobiš nikdar državne službe v Avstro-Ogrski, zato ker si revolucionar, ker si vodil hrupne dijaške demonstracije na univerzi leto za letom, hoteč izsiliti od vlade ustanovitev slovenskega vseučilišča. Izprebil si nekaj nemških buršev, ki so te zatožili v policiji in na rektoratu, ko vendar veš, da imajo Slovenci pravico biti tepeni, a ne da oni tepejo druge, zlasti plemenite tevtonske buče. Daj se ti očita, da si velik Jugoslovane, a mali Avstrijanec in da kot tak motiš njeno državno politiko na bližnjem orientu. Hofrat hvali sicer tvoje sposobnosti in tvoje znanje ali žal mu je, da nimaš potrebnih kreposti, skromnosti in prave pokornosti, ki morajo krasiti c. kr državne uradnike, amen. Svetujem ti, idi po svetu in muči se, kajti tvoja ideja o jugoslovanstvu je vredna, da se daš tudi križati za njo, samo če imaš dovolj poguma in ne obupaš nad težo življenja. Le ljudje, ki trpijo za misli in ideje, koje propovedujejo, imajo moč do ljudstva. Tako je povedal Zupaniču njegov prijatelj odkritosrčno in brez ovinkov žalostno resnico.

(Konec prihodnjič.)

Pravice in dolžnosti.

Pri vsaki organizaciji ima članstvo gotove pravice in dolžnosti. Te pravice in dolžnosti, članov so zapisane v pravilih, katere izdeluje konvencija, ki je vrhovna postavodajalna moč vsake organizacije. Vsakemu članu vsake jednote morajo biti poznana pravila, in odveč bi

bilo povedati, da so pravila vsake organizacije jasen izraz volje vsega članstva.

Prirojeno je že vsakemu človeku, da več ali manj nerad polnuje dolžnosti, ki so mu naložene, in včasih celo kolne usodo, ki mu je povzročila, da ni uživanja življenja brez pelina in grenkosti. Teško je včasih človeku spolnovati postavbe, ki mu kratijo njegovo osebno svobodo, ki je po naravi bolj naklonjena zlu kot dobremu. Ni torej nič čudnega, če se tudi v organizaciji nahajajo poedinci, katere je treba neprestano drezati in opominjati, da spolnujejo svoje dolžnosti, katerim so se od svoje lastne volje podvrgli tedaj, ko so postali člani organizacije in so prisegli, da bodejo spolnovali postavbe organizacije.

Pa še bolj čudno in težje razumljivo je pa to, da je tudi mnogo takih, ki ne da bi spolnjevati dolžnosti, ampak se niti ne zmenijo za pravice, katere imajo kot člani organizacije. Mi vsi vemo, da če je član

Dalje na tretji strani.

Prodaja se kvaliteta!

Kuponi in premije se še niso dajale s Prince Albert tobakom, ker bi njih vrednost mogla priti iz tobaka. Mi vemo iz Prince Albert velikanske prodaje, da imajo kadilci raje kvaliteto! — Ne vladaj in ne državna prepoved z ozirom na premije in kupone nima pri P. A. prodaji učinka. Užil bodeš pipo Prince Albert, ker ima dober okus in ker ne grize in ne peče ali že tvojega jezika. To je odstranjenost s patentiranim procesom po katerem je ta tobak narejen.

PRINCE ALBERT

the national joy smoke

je dobrodošel zato, ker ga močje lahko kadijo, kolikor in kakor dolgo hočejo. Prince Albert prestoji vsako preskušnjo.

Kupi zavoj Prince Albert še danes in uvidel bodeš, da bo popolnoma po tvojem okusu. Prepričal se bodeš tudi, zakaj se ga kadi po vsem civiliziranem svetu! V cigaretah je ravnotako dober, kot v pipi.

Kupi Prince Albert povsod v rudečih vrečkah po 5c; rdečih škaflih po 10c; 1½ funtnih, kositarjevih humidorjih in funtnih kristalnih humidorjih.

Copyright 1915 by R. J. Reptole Tobacco Co.

Na drugi strani Prince Albert zavoj loči čital: "Proces Patentiran 30. junija 1907 kar je naredilo, da trije možje kadijo pipe kjer, jo je prej le eden kadil.

Novi model strojepis

The No. 9
OLIVER
The Standard Visible Writer

KUPITE GA SEDAJ!

Da triumf strojepisa je tu.

Pravkar je izšel — prišel je leta prej, predno so eksperti to pričakovali. Izdelovalci so se trudili leta in leta, da naredijo ta strojepis. In Oliver je zopet zmagal kot je zmagal tedaj, ko je prišel prvi Oliver strojepis na trg. Nobenega strojepisa ni na svetu kot Oliver št. 9. Pritisk gumbov na stroj je tako lahak, da mačka s tačicami lahko pregiba gumbce.

POZOR!

Vse novosti, ki jih dobite pri Oliver strojepisu so kontrolirane od Oliverja. Celo naši prejšnji modeli, kakor so bili glavni v letih časih, niso imeli dvojnega pritiska za spremembo črke.
Vse kontrola 84 črk in znakov je v malem prstu doene in love roke. In vse to črke in znake pišete z 24 gumbi, najmanj kar jih je sploh na kakem strojepisu.
Pisati vseh strojev lahko nemudoma pišejo tudi na Oliver in sicer hitro in lahko.

SVARILO.

Ta briljantni novi Oliver strojepis se prodaja po starih cenah. Ne valja nič več kot drugi modeli, ki so danes že starinaki.
In dočim so nove iznajdbe pri tem strojepisu dragocene, pa smo ojačali konstrukcijo, kljub temu, da smo s tem sami zvišali sebi stroške.
Sklenite takoj, da dobite ta strojepis, predno potrošite kak dolar za drug stroj. Če imate kak drug strojepis, bodele gotovo radovedni, kako se dela s tem strojepisom.

17 CENTOV NA DAN.

Pomnite, da popolnoma novi št. 9. Oliver strojepis je največje vrednosti v strojepisu. Ima vse naše posebne iznajdbe, vidno pisavo, avtomatičen predelovalec, dvojno spremembo za črke, trak, ki ki piše lahko v dveh barvah in vse druge iznajdbe.

Kljub temu smo se odločili, da prodamo ta stroj vsakomur za 17 centov na dan. Vsak, ki ljubi stroj, popolnoma lahko dobi ta strojepis, najboljšega sestava na svetu. Dvojna vrsta pismenk, kakor želite.

DANES PIŠITE ZA PODROBNA POJASNILA

in bodele eden izmed prvih, ki se seznanijo s tem krasnim strojem. (Prepričajte se, zakaj skoro vsakdo najraje ima Oliver. Pošljite nam dopisnico. Nič se vam ni treba zavezati. Nam je v največje veselje, da vam razložimo, kako se Oliver rabi.

THE OLIVER TYPEWRITER CO. 946 Prospect Ave., Cleveland, Ohio

Vi lahko dobite Oliver v najem za 3 mesece za \$4.00.

Slovenska Dobrodelna Zveza.

(SLOVENIAN MUTUAL BENEFIT ASS'N.)

Ustanovljena 13. nov. 1910.
v državi Ohio

Inkorporir. 13. marca 1914.
v državi Ohio

Sedež: CLEVELAND, OHIO

VRHOVNI URADNIKI:

PREDSEDNIK: JOHN GORNIK, 6105 ST. CLAIR AVENUE.
PODPREDSEDNIK: PRIMORJ KOGUJ, 3904 ST. CLAIR AVE.
TAJNIK: FRANK HUDOVNIK, 1052 EAST 62ND ST.
BLAGAJNIK: JERNEY KNAUS, 1052 EAST 62ND STREET.
VRH. ZDRAVNIK: J. M. SELISKAR, 6127 ST. CLAIR AVE.

ODBORNIKI:

Frank M. JAKŠIČ, 1203 Norwood Rd. Jos. RUSS, 6712 Bona Ave.
 Frank ZORIC, 5909 Prosser Ave. Frank ČERNE, 6033 St. Clair Ave.
 Anton GRDINA, 6127 St. Clair Ave. Ignac SMUK, 1051 Addison Rd.
 Anton OŠTIR, 1158 E. 61st St.

Sede vrhovnega odbora se vsrsko četrti nedeljo v mesecu ob 9.30 dopoldne v pisarni vrhovnega urada.
 Pisarna vrhovnega urada 1052 E. 62nd St. drugo nadstropje, zadaj, Cuyahoga Telefon Princeton 1276 R.
 Vsi dopisi, druge uradne stvari in denarne nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega tajnika.

Zvezino glasilo: "CLEVELANDSKA AMERIKA"

Nadaljevanje iz 2. strani.

bolan in zahteva podporo, se mu ista izplača, do kolikor je pač opravičen. Tega mu ne more nihče zameriti, ker do podpore je član opravičen po pravih. Če se član podvrže operaciji ali je sicer kako poškodovan, se obrne na organizacijo, da dobi, kar mu gre. In nobenega ugovaranja ali zamere ni pri tem. Če se pri društvu rešuje kako važno vprašanje, ali je treba mogoče: glasovati pri volitvah, bi gotovo vsakdo prišel na sejo, da s svojim svetom, s svojimi glasom pomaga, da se stvar za društvo in organizacijo čim boljše reši. To je pohvale vredno, toda ni nič drugega kot pravično, kajti vsak član vsakega društva mora spolnovati dolžnosti in uživati pravice, in med dolžnosti društvenih članov spada vselej — biti navzoč seji.

Je veliko bolj važno pa je, so člani navzoči pri sejah, kar se gre za kako stvar, ki je za društvo in organizacijo velike važnosti, za kako spremembo ali poglavitno stvar pri organizaciji, ki ima mnogo društev pod seboj. Tako važna stvar n. pr. je volitev delegatov za konvencijo. In kaj vidimo pri takih volitvah? Niti vsak drugi član ne pride na sejo. N. pr. v Clevelandu so se maja meseca vsrile volitve za delegate za konvencijo Slovenske Dobrodelne Zveze. Poznamo društvo, ki šteje 62 članov, pa jih je prišlo na sejo 14 članov, poznamo drugo društvo, ki šteje 370 članov, pa jih je bilo na seji 112. Kaj se iz tega sklepa? Jasno se vidi, da člani se nečejo poslužiti pravic, katere imajo kot člani organizacije. Ali se pa ne zavedajo, da volitve delegatov največje važnosti pri vsaki organizaciji. In skrajno sramotno za slovenske društvenike je, da se tako glavno in zanimerno udeležujejo društvenih seji.

Kaj je posledica te nemarnosti in zanikanosti. Tisočeri saloonski pogovori, opravljanje izven društva, zabavljanje čez uradnike, čez društvo in organizacijo. So člani, in teh je na stotine, da na tisoče pri raznih društvih, ki celo leto ne pridejo na sejo. Pošiljajo otroke ali kakke druge ljudi, da plačajo, in s tem mislijo zanikneži, da so storiili svojo dolžnost. Vrši se seja. Od 250 članov jih je navzočih 50. Ti so navadno vedno eni in isti. Ti vse delajo za društvo. In ukrepe se nekaj pri seji, člani pa, ki niso bili navzoči, zvedo o tem ter pričnejo robaniti in psovati po stanovanjih, saloonih in drugod, kjer dobijo bečuka, da jih posluša. Ti zanikneži se nikakor ne domislijo, da je bila njih dolžnost priiti na sejo in tam povedati mnijenje, ampak mislijo, da morajo navzoči člani tako delati kot je nim prav, ki se nikdar ne prikažejo na sejo.

In v tem obstoji ena kapitalna napaka našega naroda, nam depisnikov po listih, naših javnih zapletnih kritikov. Ti nam se vedno povsod ta prvi, ki je treba kaj psovati, kjer je treba govoriti slabo o svo-

je bližnjem, in sicer zahrbtno, "with vengeance" kot bi rekel Amerikanec, nikdar pa ne pridejo v javnost in dostojno, resno povedo svoje mnjenje.

Tako se potem pripeti, da zaznajo člani o uspehu društvenih volitev. Takoj se oglašijo pusičarji. In kateri? Ravno oni, ki niso prišli na sejo in ki niso glasovali. Zaveden društveni član bo tako odgovoril tem zaniknežem: Ti nimaš pravice sedaj zabavljati. Imel si pravico biti na seji kakor sem bil jaz, in tam bi povedal svoje mnjenje.

Volja članstva je vrhovna postava v vsaki organizaciji, in smešno je hudoovati se nad društvom ali organizacijo, če se člani niso tedaj poslužili svojih pravic, ko so imeli priliko in pravico. Zavedni člani, ne poslušajte zaplutarjev in zaniknežev. Vsršite svoje dolžnosti, poslušajte se svojih pravic.

OSEMDESETLETNICA JOSIPA STRITARJA.

"Slov. Narod" v Ljubljani, piše z dne 12. aprila: V svojem zatišju pri Dunaju praznuje danes Josip Stritar osemdesetletnico svojega rojstva. V metežu svetovnega viharja nam je spomin na siivolasega starčka, katerega življenje je bilo za razvoj našega naroda tako neprecenljivega pomena, posebno mil in drag. V grozoti vojne, ki podira s svojo strašno silo, kar si je človeštvo v dolgih dobah miru pridobilo na materialnem blagostanju in kulturnem blagobitju, je nam Slovenecem usoda ohranila moža, ki je bil v življenju našega naroda ustvarjajoča sila prvega reda, Stritarja, pesnika, estetičarja, kritika, ki je odprl slovenskemu narodu vrata v svet zapadne kulture, katerega "Zvon" je oznanjal in spremljal novo dobo naše literature in s tem naše kulture. Z dosedaj nedoseženo univerzalnostjo je bil Stritar kulturni bojevnik, stvaritelj in učitelj. Podrl je v neprestanem boju ozkosrčne nepristne, trnjeve ograje, s katerimi je bila obdala doba po Prešernu našo kulturo, zaprl ji zopet v beraško kočjo, kazal nam je pot nazaj k Prešernu in razsvetljeval je z žarki svojega z zapadno kulturo nasičenega duha novo cesto bogatega razvoja. S silo lastnega ustvarjalnega duha pa je postal ustanovitelj slovenskega klasicizma in magister elegantiae našega jezika.

Slovenski narod se je vedno zavedal, koliko hvale je dolžan svojemu velikemu sinu. Ko je slavil Josip Stritar pred 10. leti svojo sedemdesetletnico, je naše ljudstvo tekmovalo, da mu izkaže svojo ljubezen in hvaležnost. Slovenska prestolnica ga je izvolila za svojega častnega meščana in velika Stritarjeva slavnost v Ljubljani je dostojno počastila moža, ki je "hodil pred Prešernom, dasi je bil ta že mrtev."

DELAČI!

Delo dobijo Slovenci. Stalno delo vse leto. \$2.50 ali več na dan. The Union Salt Co. E. 65th in Lake Shore R. R. St. Clair kara. (Wed & Fri 6-30)

ZAHVALA.

Dr. Srca Marije (staro) se tem potom najlepše zahvaljuje slavnemu občinstvu za mnogo-brojni obisk z dne 27. maja. Zahvala vsem slovenskih trgovcem in gostilničarjem za podarjena darila. Zahvala se izreka tudi neumornemu godcu p. d. Hojarju, ki je skrbel, da se je plesalo kar najbolje. Zahvaljujemo se tudi Ignac Slapniku za cvetlice, katere nam je posodil. Tisočera zahvala vsem.

Odbor dr. Srca Marije (staro)

ZAHVALA.

Dr. Slovenske Sokolice se najljubše zahvaljuje cenjenemu občinstvu za tako mnogobrojni obisk pri vrtni veselici, objednem tudi najlepša zahvala dr. Delavec, št. 51 SDIPZ, ki nam je tako vztrajno in poštvalno pomagalo. Naj toplejša zahvala tudi vrlenu Sokolu Ignac Kosu. Najlepša zahvala Jos. Kastelicu, ki nam je tako lepo uredil veselični prostor. Vsem društvom ga najtolepleje priporočamo. Še enkrat vsem skupaj naša prisrčna zahvala.

Odbor dr. Slovenske Sokolice.

Naprodaj je dobro idoča trgovina s smodkami in delikatesami. Se prodaja poceni takoj. 3607 St. Clair ave.

Mlada Slovenka dobi dobro službo v trgovini z ženskimi klobuki. Mora znati angleško. Vpraša se popoldne. Warners Millinery, 5820 St. Clair ave.

POZOR!

Priporočam se Slovencem, da me pokličejo kadar potrebujejo dobro izurjenega godca ob priliki ženitovanja, pri piknikih in drugih domačih zabavah. Igram na tri instrumente, harmonika, boben in piščalka. Frank Žiberna, 1045 E. 61. St.

VABILO

na veselico, katero priredi dr. sv. Barbare št. 6. na Fr. Veselovi farmi dne 25. junija. Pričetek ob 1. uri popoldne na stop 125 Shore Line. Vstopnina za moške \$1.00 dame proste. Pivo in jedila prosta. Tem potom uljudno vabimo rojake in rojakinje na obilni poset. Za dobro postrežbo in zabavo bode preskrbljeno. Na svideenje 25. junija. (73)

Pripravljalni odbor.

ZASTOPNIK

vešč dveh ali treh jezikov, sposoben in resen mož, dobi takoj dobro in stalno delo. Mora prinesiti reference. O plači se dogovori po sprejemu. Izvrstna prilika za podjetnega moža. Oglasite se pri The Ohio Brandy Distilling Co. 6102 St. Clair ave. Cleveland, O. (71)

POZOR!

Ako kdo želi kupiti fino motorno kolo s stransko karo, ali pa samo kolo, naj se hitro oglasi, ker moje kolo "Harley-Davidson" 1915 je sedaj naprodaj po nizki ceni. Prodajam radi odhoda v Minnesota. 1052 E. 65.

Priporočilo prijateljem!

Znano vam je že, da sem odprl prve vrste slovensko gostilno na St. Clair ave. in v vogal E. 55th St., kjer je bil prej Muhlauser saloon. Vsi Slovenci brez razlike so vselej uljudno vabljeni, da posetijo te lepe gostilniške prostore, kjer dobijo vsak čas najboljšo postrežbo, izvrstne pijače. Pridite na čašo pive, vina ali žganja, naročite dobro žganje za zdravilne potrebe na dom. Prodajam tudi na galone, da boste zadovoljni. Ob vsakem času ste nam jako dobrodošli in prijazen naša postrežba vam bo vedno ugajala. V zvezi je tudi restavrant prve vrste, kjer dobite ob vsaki uri sveža, domača jedila po najnižjih cenah, prava domača slovenska kuhinja. Vsem rojakom se toplo priporočam. (Wed-70)

GEO. TRAVNIKAR, 5500 St. Clair ave.

Dve mali sobi se oddajo v najem, poceni. Fante se vzame ali dekleta na stanovanje. 1376 E. 41st St. (71)

Pohištvo za 6 boardarjev se prodaja in stanovanje se odda. Poizvejte na 6218 St. Clair ave. (72)

ALI ČAKATE?

"Čakal bom, dokler me ne bo bolelo," pravijo nekateri, ki jih bolijo zobje. Ali vi čakate toliko časa, da pogori vaša hiša, ne da bi poprej vzeli zavarovalnino proti ognju.

Kadar je vaš otrok bolan, ali čakate, da umre, predno posliščete zdravnika? Ali čakate, da pride najhujši mraz v januarju, predno kupite gorko obleko ali suknjo? Nikdar ne čakajte, dokler vas ne boli.

DR. F. L. KENNEDY, zobozdravnik.

5402 Superior ave & E. 55th St. Uradne ure: 9-12. dop. in 1-5.30 pop. Ob ponedeljkih, četrtnih in sobotah zvečer. Vse delo garantirano. Zobe deremo brez bolečin. Govori se slovensko. (41)

Pozor, sl. trgovci!

Zboljšajte svoje trgovine! Pridobite si več odjemalcev! Lep napis na trgovini je znamenje poštene trgovine.

Prvi in edini slovenski trgovski SLIKAR — SIGN MAKER! UNIJSKO DELO!

Anton Plut, 1150 E. 66th St.

MLEKO

Najboljše pasteurizirano mleko, dobite pri **Frank Jerić** 1166 E. 60th St. Prodaja se na drobno in debelo. Svoji k svojim!

V najem se da lepa trgovina 40x60. Dober prostor za trgovino z manufakturnim blagom. 15520 Waterloo Rd. (70)

Išče se izučen mesarski pomočnik. Za podrobnosti se oglasite v uradništvu lista. (70)

Čedna hiša je naprodaj za 4 družine. Več se poizve pri lastniku Fr. Koplan, 1366 E. 41st St. (70)

Naprodaj je krasen dobro ohranjen glasovir, ki se prodaja jako poceni. 1383 E. 92nd St. Vzemite Superior ave karo. (71)

Delo za dekleta!

Takoj dobijo delo dekleta, skušnja nepotrebna. \$7.00 na teden za začetek. Eagle Laundry Co. St. Clair ave. in E. 20. cesta. (70)

Ženske dobijo delo.

Dekleta stara 18 let in več dobijo dobro stalno delo. \$1.40 na dan za lahko delo, in \$1.50 na dan za strojno delo. Lake Erie Iron Co. 915 E. 63rd St. severno od St. Clair ave. (74)

POZOR!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da se sprejemajo naročila, kar se tiče barvanja in papiranja na starem prostoru, t. j. na 1011 E. 64th St. ne pa na 6528 St. Clair ave. dokler se stvar ne uredi. (Wed-June 30)

FRANK MIHELIC, 1011 E. 64th St.

POZOR, LORAIN, O.

Vsem Slovencem v Lorainu naznanjamo, da je **MR. LOUIS BALANT**, 1633 E. 31st St. naš polnomočni zastopnik za Lorain, O. pooblaščen sprejemati naročnine, tiskovine in oglašje in sprejemati plačila za to. Priporočamo ga rojakom kot poštenega in zvestega zastopnika.

Uprava "Clev. Amerike."

Išče se stanovanje s približno 4 sobami, od 38. do 55. ceste. Vprašajte na 1406 E. 53rd St. (70)

Dve sobe se oddajo v najem za dva fanta s hrano ali brez. 1101 E. 66th St.

POZOR!

Rojakom priporočam svojo na novo otvoreno trgovino, kjer popravilam moške, ženske in otročje čevlje in po nizkih cenah. Najbolje blago in garantirano popravilo. Priporočam se Slovencem za obila naročila. **L. ŠTEFANČIČ**, 6222 St. Clair ave. (70)

Velika razprodaja vsega spomladanskega blaga.

SEDAJ IMATE PRILIKO, DA KUPITE VSAKOVRSNO SPOMLADANSKO OBLEKO PO SLEDECIH, JAKO ZNIZANIH CENAH: ŽENSKES SPOMLADANSKE SUKNJE, KRATKE ALI DOLGE IZDELANE IZ NAJFINEJSEGA BLAGA:

Poprej \$ 7.50,	sedaj \$ 3.95
Poprej \$ 8.75,	sedaj \$ 5.45
Poprej \$ 9.50,	sedaj \$ 5.95
Poprej \$12.00,	sedaj \$ 6.95
Poprej \$13.50,	sedaj \$ 7.95
Poprej \$15.50,	sedaj \$ 8.95
Poprej \$16.50,	sedaj \$ 9.95
Poprej \$18.50,	sedaj \$10.50
Poprej \$22.00,	sedaj \$12.00
Poprej \$26.00,	sedaj \$13.50

OBLEKE Z ŽEKETOM IZ NAJFINEJSEGA BLAGA, FINO IZDELANE:

Poprej \$13.00,	sedaj \$ 8.25
Poprej \$15.00,	sedaj \$ 8.95
Poprej \$16.50,	sedaj \$ 9.75
Poprej \$18.00,	sedaj \$10.50

Vse obleke z žeketom, vredne \$20 do \$26.00, sedaj po.....\$13.75

FINE PRINCES OBLEKE, FINO IZDELANE, SVILENE ALI VOLNENE IN MODERNE:

Poprej \$ 7.50,	sedaj \$ 4.75
Poprej \$ 8.50,	sedaj \$ 5.50
Poprej \$10.00,	sedaj \$ 6.50
Poprej \$11.50,	sedaj \$ 7.95
Poprej \$15.00,	sedaj \$ 9.95

VSE POROČNE OBLEKE ZA NEVESTE, FINO IZDELANE, PO SKRAJNO ZNIZANI CENI. FINE ŽENSKES BLUZE, SVILENE IN DRUGE

Poprej 75c,	sedaj 45c
Poprej \$ 1.25,	sedaj 95c
Poprej \$ 1.75,	sedaj \$ 1.45
Poprej \$ 2.00,	sedaj \$ 1.65
Poprej \$ 2.25,	sedaj \$ 1.95
Poprej \$ 3.00,	sedaj \$ 2.25

ŽENSKES SPODNJE KIKLE, SVILENE ALI SLINGANE:

Poprej 65c,	sedaj 45c
Poprej 75c,	sedaj 55c
Poprej \$ 1.25,	sedaj 95c
Poprej \$ 1.50,	sedaj \$ 1.15
Poprej \$ 2.00,	sedaj \$ 1.50
Poprej \$ 3.00,	sedaj \$ 2.00
Poprej \$ 4.00,	sedaj \$ 3.00
Poprej \$ 5.00,	sedaj \$ 3.50

ŽENSKES KITE, IZ NAJFINIJEŠIH LAS IZDELANE:

Poprej \$ 6.50,	sedaj \$ 3.50
Poprej \$ 5.50,	sedaj \$ 2.95
Poprej \$ 3.95,	sedaj \$ 2.00
Poprej \$ 3.00,	sedaj \$ 1.50
Poprej \$ 2.50,	sedaj \$ 1.00

VSE OTROČJE OBLEKE IZ NAJBOLJSEGA BLAGA, STALNE BARVE:

Poprej 50c,	sedaj 43c
Poprej 75c,	sedaj 50c
Poprej \$ 1.00,	sedaj 85c
Poprej \$ 1.25,	sedaj 95c
Poprej \$ 1.50,	sedaj \$ 1.19

Vsem cenjenim materam se najtolepleje priporočim v nakup vsakovrstnih oblek za sv. obhajilo, katere boste dobili sedaj pri meni po posebno znizani ceni.

Toraj sedaj je čas, da si preskrbite kar potrebujete, in ne odlašajte dolgo, ker te cene bodo veljale za kratek čas.

Za obilen obisk in podpiranje moje trgovine se vam najtolepleje priporočam.

B. B. LEUSTIG, 6424 St. Clair ave. blizu Addison ceste.

Za časa te razprodaje ne bomo dajal kakor tudi ne zamenjal tiketov ali stampsov na gori naveno blago.

Lep kraj za slovenske farmerje

Elberta, Baldwin County, leži v južno izhodnem voglu države Alabama. Lega tega okraja je precej na visoki ravnini, tako da je vedno v varnosti pred povodnjo. Zemlja je rodovitna in pešeno prevlečena s hlevico ležeča na gosto debeli ilovici ter je popolnoma lahka za obdelovanje. Pitna voda je tukaj mehka, čista in zdrava. Trgi so blizu te zemlje. Cerkve, šole, prodajalne, mlekarne, telefon, in farmerske organizacije, dobro družabno življenje, vse to je tukaj. Od tukaj se lahko poljeto v pridinki kakor: koruzo, oves, seno, bombaž, sladki krompir, sladkorni trs, vsakovrstno sadje, in vrtno pridelke, živino in prašiče, kakor tudi perutnino, po železnici ali po vodi z ladjo, v severne kraje, ali jih lahko poljete z vozom v mesto Pensacola, ktero ima 30,000 prebivalcev, to lahko storite v enem dnevu. Tukaj raste vse, kar potrebujete. Tukaj je hladno poletje, pozimi je pa gorko. Le nekoliko akrov je dovolj za vzdrževanje ene družine. — 40 akrov vam donaja pa še blagostanje s pridelki, kateri se lahko računajo od \$75 do \$250 na akre. Na tej zemlji zrastejo trikratni pridelki v enem letu.

Jaz vam pošljem zastoj vsa nadaljša pojasnila, ter vam odgovorim na vsako vaše vprašanje.

Math. Cesar Office: 912 Hartford Bldg. Stanovanje: 1900 W. 22. St., Chicago, Ill.

L. H. Wain Land Co.

Loti na St. Clair Ave.

\$500 in več. Grozdje na vsakem lotu. Drugo sadje tudi. Loti 50x200. Samo nekaj plačate takoj, ostanek na lahke obroke. Nekaj lotov s hišami.

LOUIS RECHAR, Euclid, Ohio. Wood 721 R

J. S. Jablonski,

Slovenski fotograf

6122 St. Clair Ave. 6014 Broadway

Izdeluje slike za ženitbe in družinske slike, otroške slike, po najnovejši modi in po nizkih cenah. Za \$3.00 vrednostnih slik (en ducat), naredimo eno veliko sliko v naravni velikosti zastoj.

VSE DELO JE GARANTIRANO.

FARE \$3.00 DAILY BETWEEN CLEVELAND & BUFFALO

C&B LINE

The Great Ship "SEANDBEE"

The largest and most costly steamer on any inland water of the world. Shipping accommodations for 1000 passengers.

"CITY OF ERIE" — 3 Magnificent Steamers — "CITY OF BUFFALO"

CLEVELAND-Daily, May 1st to Nov. 15th-BUFFALO

Leave Cleveland . . . 8:00 P. M. Leave Buffalo . . . 8:00 P. M.
 Arrive Buffalo . . . 8:00 A. M. Arrive Cleveland . . . 8:00 A. M.

Connections at Buffalo for Niagara Falls and all Eastern and Canadian points. Railroad tickets and sleeping berths between Cleveland and Buffalo are good for transportation on our steamers. Ask your ticket agent for tickets via C. & B. Line.

Beautifully colored sectional puzzle chart, showing both exterior and interior of The Great Ship "SEANDBEE" sent on receipt of five cents to cover postage and mailing. Also ask for our 24-page historical and descriptive booklet free.

THE CLEVELAND & BUFFALO TRANSIT CO., Cleveland, Ohio

CHARLES ARMBRUSTER

MESNICA PRVE VRSTE

NAJBOLJŠE SVEZE IN PREKAJENO MESO.

6112 ST. CLAIR AVE.

Pravi starokrajaki brinjevec

Cena 6 steklenic . . . \$6.50

Cena 12 steklenic . . . \$13.00

Čista slivovka kuhana iz pravih češelj. Cena 6 steklenic . . . \$6.50

Cena 12 steklenic . . . \$13.00

Imamo najfinejši tropinjevec in droznik. 1 gal. \$2.25, \$2.50, \$2.75

Pristna rudeča ohioska vina

Galona . . . 50, 55, 60 in 65c

Katavba in Delavare vino 80 in 85c gal.

Vinska posoda ob 5 do 10 gal. velja \$1.00, za 25 gal. posoda \$2.00. Pri večjih naročilih je sod brezplačen. Te cene so samo za na debelo. Naročilu naj se priloži denar in natančni naslov.

The Ohio Brandy Distilling Co.

Prva slovenska družba za prodajo finih pijač.

6102-04 St. Clair Ave. - Cleveland, O.

POT ZA RAZPOTJEM.

Roman.

Spisal dr. Ivo Šorli.

Tudi župnik je bil z vsem zelo zadovoljen, samo v spodnji sobi na cesto se je ustavil in zmaljal z glavo. "Tega pa se stra ni uredila prav", je rekel. "Kaj, tukaj hočete imeti svojo delavnico? Vzemite si rajši sobo zadaj na polje: in bolj udobno si jo napravite. To je prvo, da ima človek veselo sobico in vso zloznost; potem je stokrat bolj navezan na dom. Kaj hočete pred čisto? Tam pa vam privoče naravnost pred mizo, in še pozimi je sneg na polju nekaj drugega nego nego na cesti. Človeku se kar duša očisti. Tako, tako napravite, pa se še privadite počasi. No, saj vidite, da se da živeti tudi tu gori. Moja knjižnica vam je recimo tudi na uporabo, in našli boste marsikaj, kar vas bo zanimalo. Včasih pride k meni, včasih se pomenite kaj z učiteljem, ki je zelo vrl mož. In v kmetu samem najdete še največ. Tu imamo namreč še pristno blago."

"Da, to sem si mislil že sam, da bi se dalo napraviti tu marsikaj.... Ako bi na primer ustanovili tukaj pevski zbor ali —"

Župniku se je naenkrat stemnil obraz za nekaj časa je molčal. Potem pa je rekel počasi in s poudarkom: "Dostoj je pella vsa cerkev; in to je tudi najlepše. Toda, ako vas veseli, bi lahko izbrali nekaj fantov in deklet.... Za slovesne maše o praznikih bi bilo celo dobro.... Gre se namreč samo zato, da ne stopi človek z ljudmi v le preozke zveze", je pristavil naenkrat hitro in bolj prijazno. "Moj prednik je bil človek, ki je vzel ljudstvu skoraj vso vero v duhovnika, in jaz sem rabil leta in leta, da sem zopet sezidal, kar je bil on podrl. Ni treba sicer, da je duhovnik ljudstvu čarovnik in višje bitje, toda oddaljen mu mora biti in človek, ki ima drugo pot. No, vi boste že znali zadeti pravo, bi rekel," se je nasmešnil resnobo in s hitrim pogledom premeril kaplana, kakor bi ga hotel pretehtati še enkrat in še bolj pazljivo.

"Seveda... to se umeje samo po sebi, da človek z ljudstvom ne sme postati preintimen", je prikimal kaplan vendar nekoliko zbehan sprčo prvotne župnikove nejevolje. "Drugače izgubi ves upljiv prijem, in je zaman vsak poizkus, da bi ga poučil in izobražil. In tu je menda še toliko hvaležnega polja in bi se dalo še toliko doseči."

Umolknil je naglo in začutil, da župniku, ki je stal ob oknu in si nervozno gladil čelo, zopet nekaj ni povolji.... In naenkrat je umel, da neče slišati župnik o vsem tem najbrže sploh ničesar.

Tedaj se je Orel naglo obrnil proti njemu in ga pogledal izpod čela.

Kaplan je pričakoval razburjenih besed, toda on ga je vprašal s popolnoma mirnim glasom:

"In kaj hočete doseči? Recimo, kaj hočete doseči tu gori na Poljanah, kjer živi še triden kmet, ki se tu rodi in tu umre in ki mu ni treba nikdar po svetu za kruhom? S kako novostjo hočete osrečiti to zadovoljno, varčno, marljivo, pravno in pobožno ljudstvo, česa mu hočete še prinesiti, ko ne zahteva ničesar več, nego kar že ima? In ali ste se že spomnili kdaj, da bi si bili frazo o izobrazbi, napredku in kar je temu podobnega, ogledali res natanko in jo preiskali do dna?"

Stal je naslonjen ob izd in gledal skoraj ježno v kaplana, kakor da pričakuje odgovora. "Seveda... človek mora biti zelo oprezen," je rekel Ribnik tiho in negotovo, da bi se oprostil teh trdnih pogledov.

"Oprežen — in kako oprežen! Kakor s strupom, ki je obenem zdravilo, in z zdravilom, ki je obenem strup. In po čemer kriči bolan organizem in kar zato tudi prenese, tega ne prenese morebiti zdrav organizem. In ker je tu še vse zdravo, krepko, pristno in naravno, zato je blaznost, naravnost zločin, usiljevati temu ljudstvu nekaj, česar, hvala Bogu, še ne pozna in še bolj hvala Bogu, česar nikakor ne potrebuje."

Ustavil se je, stopil počasi k stolu, sedel in se naslonil nazaj.

"Treba je, da se pomeniva tudi o tem," je rekel mirno in čudno vdano, kakor da je sicer že sila sit, govoriti o tem, a vendar čuti, da je potrebno.

"Morda me boste imeli tudi vi za silnega nazadnjaka in mračnjaka, za človeka, ki je zaostal neverjetno daleč za svojim vekom, naravnost za blazneža, ki grabi mogočno in zmagonosno dalje in dalje hitreje kolo časa — zato me namreč tudi imajo vsi verni in nejeverni kristjani, menda z edino izjemo vašega strica — ali to me ne more oplasiti, ker vem, da molijo verni in nejeverni kristjani enako strastno vsak svoje bogove, ne da bi mnogo razmišljali o njih božanstvu. Glavni bog nejevernih kristjanov pa je — omika, napredek, prosveta, izobrazba, ali kakor se že glase vsa ta imena za eno in isto. Da me pa ne boste umeli krivo; jaz ne čutim proti temu bogu one mračne mrznje, kakršno čuti marsikdo, ki ga imenuje po trikrat na dan, ki se mu pokori pa samo zato, ker je bog, in ker je zato velik in mogočen in ker se ga boji, oziroma se boji njegovih vernikov; ne, jaz se ne blinim kakor oni. Jaz resnično ljubim tega boga in se mu klanjam radovoljno, saj se imam zahvaliti baš njemu za sladko vsebino one čaše, ki sem jo prejel od svojega stvarnika — toda jaz pišem vendarle tega boga z malo začelnico in se mu ne strašim gledati v obraz, in nisem se pomisljal niti za hip, ko me je prijel, da bi ga vrgel na tehnično svojega razuma ter si za beležil njegovo težo. In zato se zdaj tudi ne plašim — obteževati mu prost prihod tu gor v svoje malo kraljestvo; ali bolje: dovoliti mu ga samo z gotovimi pogoji. Kakor strahnik na meji ga sprejemem ter si ga ogledam, kaj nosi pod pazduho s seboj, ter ga do dobra izprašam, s kakim namenom in po kaj je prišel. In če pravi, da je prišel govoriti in poučevati, pravim, da govorim; če jaz vsako nedeljo eno uro dopoldne, pol ure popoldne v cerkvi in še po dve uri na teden v šoli; gospod učitelj pa da poučuje celo štiri ure vsak dan; če pravi, da je prišel agitirati za volitve, mu pravim, da njegovega nasprotnika še ni bilo tu in da mu že izporočim, ko se oglasi tudi on; če pravi, da je prinesel knjig, mu jih vzamem iz rok in do dobra prelistam in potem šele dovolim pot dalje ali pa mu jo prepovem; če bi zagledal politične liste pod njegovo pazduho, bi mu pokazal pa kratkomalo cesto nazaj."

"Toda tega vendar ne boste mogli prepričati!" je vzkljnil kaplan nehoti in ves presenečen. "Prej ali slej..."

"Vem", je pritrdil župnik mirnodušno. "Vem, da morda še jaz doživim dan, ko bodo moje moči preslabe in me bodo valovi iz velikega sveta kakor trhel jez in odplavijo z granice. In takrat bom dovolj pameten in ne bom čakal, da se bodo trgale deske posamično s tega jezca, temuč pustim rajši, da ga odnese naenkrat in celega. Ali do onega dne se bom ustavljal z vsemi močmi."

"Oh, saj me morda res ne morete umeti in me boste obsojali. Toda ogledite se prej do dobra okrog sebe in poučite se, kako živi ljudstvo tu gori, srečno, mirno, skoraj brez sovraštva in jeze, v uprav patriarhalno dobrodušni ljubezni. In če se dvigne kje malo dima iz razgretih src, zadostuje moja beseda, in sveti Florijan poškrabi iz svoje golide čeznje, pa je zopet mir..."

Res, včasih, ko ima človek bolj šibke trenutke, se bojim, da morda ne ravnam prav in da bodo morali plačevati ti dobri ljudje ta moj dolg proti njim," je nadaljeval po kratkem molku. "A ne vem, kako je to; srce mi vendar ne da, da bi ravnal drugače. Imel sem nekdaj slučaj, da je prišla mlada ženska k meni ter se bridko pritoževala, kako ji je njen zaročenec brezbržno razkril, da se je zaljubil v drugo. In tolažil sem jo, kakor sem mogel, ter jo opozoril pred vsem, da je vendar lepše, ko ji je takoj povedal vse, ne pa da bi jo sleparil še mesece in mesece ter jo šele potem pahnil od sebe. In nikdar ne bom pozabil, kako strastno je kriknila tedaj: "Bolje bi bilo, da me je sleparil! Vsaj doslej bi bila še živeča; vsaka srečna ura bi mi bila darovana; tako pa sem ubita že danes in okradena za ves čas, ko bi me bil lahko še sleparil!" Tako nekako čutim tudi jaz in zato se tako bojim tiste ure, ko iztegne kultura tudi čez ono brdo tam gori svojo roko ter posveti s svojo plamenico sem čez in počez morda tudi nekaj slabega tu za goro, a gotovo tudi veliko dobrega."

Umolknil je in zamišljen gledal skozi okno. Šele čez dolgo je vzdihnil globoko in težko in rekel počasi:

"In tako se mi zdi, da je na svetu: da je v malih stvarih boljše poslušati razum, v velikih pa srce..."

Vzdignil se je trudno s sedeža in se na kratko poslovil. In sklonjene glave je stopal proti domu, kakor da ga je obšla zopet taka šibka ura, o katerih je govoril prej, ura težke razdvojenosti in bolester negotovosti...

V. Tako je začel živeti Ribnik svoje novo življenje na Poljanah.... Enakomerno je tekla ura za uro, in vsako je oznanilo kladivo trdo in jasno iz stolpa dol.

Dela ni bilo zdaj, ko so bili ljudje pri delu in niso imeli časa ne zboleovati, ne umirati, čez teden skoraj nič, in Ribnik je predsedal cele ure ob oknu, gledal vun in čital in sanjari. Včasih je stopil na polje in govoril z ljudmi, včasih je šel k župniku, ki je bil vsakokrat, kadar je prišel, očetovski prijazen z njim, a je bilo vendar, kakor da je vselej še bolj zadovoljen, ko je zopet odšel, kakor da je še najrajši sam. Največkrat pa je stopil k učitelju, kjer se je udomačil kmalu tako, da se je čutil že prva dva tedna popolnoma srečnega na Poljanah.

Potem pa se je začela širiti čez njegovo dušo počasi čudna plehkota in praznosta in hrepenenje po nečem, kar bi streslo to težko tišino okrog njega. Samo voz, če bi pridrdral mimo njegovega okna, pa bi bilo že nekaj... Ali ostalo je vse mirno, in samo ura iz zvonika je oznanjala, da teče čas tudi tu gori dalje in dalje in da padajo dnevi počasi in težko drug za drugim v brezdanjo večnost...

In privadil se je, že, da je prav čakal na te enakomerne udarce s stolpa.... "Eden, dva, tri, štiri, pet", je štel počasi in poslušal potem še dolgo s svoje dušo v zrak.... Če bi sedel tako na istem mestu in se ne bi nič premaknil, bi udarilo šest, potem sedem, osem deset... In to pomeni, da ne bo nikdar več edenindvajsetega septembra tega leta šesta, sedma, osma, deveta ura zvečer... In ta mrtvi dan je padel nepreklicano v minulost, prav tako, kakor bi bil doživel on, Julij Ribnik, v njem kaj prav izrednega, velikega in lepega, šteje mu prav tako, kakor bi bil nekaj pomenil v njegovem

življenju... Toda tako brezobzirno, ošabno pojde mimo njega, kakor bi bil on samo zato tu gori na Poljanah, da ga pač odživi... To je res ginljivo, njegovi predstojniki so ga postavili tu gori kakor kako žrtev pred groznega moloha, ki se plazi počasi s svojim opolzkim okroglim telesom čez vrt njegovega življenja in požira pri tem lenozadovoljno njegova sočna pomladna leta... dve, tri, štiri, kolikor časa se bo pač ljubilo tem modrim gospodom, da ga pozabijo tu gori...

Njegove misli so se naenkrat

NEBO

CORK TIP CIGARETTES

Tisoči

kade

NEBO

ZAKAJ?

COUPON

5c

Tobak-najboljši

Sestava-izvrstna

Kajenje-hladno

Okus-poln

Duh-izboren

Izdelek-popoln

PRODAJA SE POVSOD

Kuponi v vsaki škatlici

veljajo za denar ali

za krasna darila

Pišite po katalog daril

NEBO DEPARTMENT

95 First St., Jersey City, N. J.

P. Lorillard Co. Inc.

Established 1760

Coffee Mill.

140 whole coupons

Haway Automatic

Lighter. 75 whole coupons

Acc Eight-day Alarm

Clock. 275 whole coupons

Beseda znanstvenika

Armand Gautier, član Francoskega inštituta in avtor slavne knjige glede hranitve, je bral posebno razpravo pred akademijo medicine, ko je opisoval zdravilno in redilno vrednost vina, in je med drugim dejal: Vino je koristno starcem, katerih moč zginja, okrevajočim, gozdarjem, raziskovalcem, ljudem, ki živijo v mrzlem, vojakom v zimski kampanji — skratka vsem, ki delajo v neugodnih okoliščinah, ki morajo žrtvovati velik del energije, da dobijo svojo redno moč v kratkem času, kajti energija vina daje skoro vselej hipno pomoč.

TRINERJEVO AMERIŠKO GRENKO VINO

ima vse redilne snovi naravnega rudečega vina v sebi, vse zdravilne lastnosti, in je še poboljšano z esencami zdravilnih zelišč, ki so prave zdravilne vrednosti. To sijajno zdravilo

ŠČISTI PREBAVLJALNE ORGANE,

ODPRAVI ZAPRTJA,

PREPREČI BOLEST, GLAVOBOL,

POVZROČI BOLJŠO PREBAVO,

POVRNE APETIT,

UTRDI SISTEM,

ZAVRNE SPLOŠNO SLABOST,

VAM POMAGA DO ENERGIJE,

PRIGANJA K DELAVNOSTI,

POVEČA DELAVNOST.

Torej, če želite biti zdravi in srečni, vprašajte vedno za

TRINERJEVO AMERIŠKO GRENKO VINO.

Po lekarnah.

Cena \$1.00

JOSEPH TRINER,

Izdela v

1333-39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

(Pri obodih, izpahlinah, mišičnih bolestih, poskusite Trinerjev liniment. Vas bo zadovoljil. Cena 25 in 50¢, po pošti 35 in 60¢.

SLOVENSKA GOSTILNA

kjer dobite fino pijačo, dobre postrežbe. Prodajamo žganje in likerje tudi za domače potrebe na steklenice in galone.

Cene zmerno! Dobra zaloga!

JOSIP KALAN,

6101 ST. CLAIR AVE.

Vaš doktor

ve

in vam pove, da če ni njegov recept natančno narejen in od najzvestejih zdravil, da vas ne more ozdraviti.

Vaši zdravniški recepti morajo priti v naše lekarno, kjer bodo izdelani natančno po želji zdravnika. Imamo tudi popolno zalogo gumijevih predmetov, toaletnih potrebščin, dišav, cigar in sladkorja.

Guenthers Sloven. Lekarna,

Addison Rd. vogal St. Clair Ave.

IZURJENI ZOBOZDRAVNIK,

Dr. A. A. Kalbfleisch,

6426 St. Clair Ave.

Govori se slovensko in hrvatsko. Točna postrežba. Časopisi na razpolago. Ženske strežnice. Edini zobozdravniški urad v mestu, kjer se govori slovensko in hrvatsko.

Uradne ure:

Od 9:30 do 11:30 dop.

Od 1:30 do 5:00 pop.

Od 6:00 do 8:00 svečer

Telefon urada:

East 408 J.

Telefon stanovanja:

Eddy 1856 M.

FINO VINO

vedno dobite pri Josip Kozelu. Belo niagara in concord vino. Posebno ženskam je moje vino znano. Po stari navadi Josip Kozely, 4734 Hamilton ave

A. M. KOLAR,

Slovenska gostilna.

3222 LAKESIDE AVE.

Se priporoča Slovencem v obilni obliki. Točna postrežba. Vedno sveže pijače.

National Drug Store!

Slovenska lekarna.

vogal St. Clair ave, in 61. ceste. S posebno skrbnostjo izdeluje mo zdravniške predpise. V zalogi imamo vse, kar je treba v najboljši lekarni.

(45)